

BJØRNETJENESTEN

HVAD DER RØRER SIG PÅ S/S BJØRN.

December 2020.

Formanden har ordet.

Det vil være synd at sige at det sidste år har været et af Bjørns bedste år. Først blev vores kedel utæt, så meget at vi ikke længere turde sejle med skibet. Vi havde ikke noget valg, det var en ny kedel. Sådant en er dyr, meget dyr. I omegnen af 3,5 millioner kroner. Det ligger langt ud over hvad vi selv kan klare. Vi arbejder i øjeblikket på at skaffe sponsorer til den nye kedel. På nuværende tidspunkt ser det lovende ud, så det skal nok lykkes os at komme ud at sejle igen inden for en overskuelig tid.

I midten af marts måned kom coronaen og satte en stopper for vores arbejde på værkstedet og på skibet. Det blev til en pause på 3 måneder hvor vi ikke kunne arbejde på de opgaver vi havde sat igang. I juni måned så det ud til at coronaen var taget så meget af at vi kunne fortsætte med de opgaver vi var igang med. Men ak nej. Sidst på sommeren blussede den op igen, så vi kører på lavt blus igen.

Coronaen var også skyld i at vores årlige generalforsamling måtte aflyses. Den skulle have været afholdt i april måned. Det har ikke været muligt at afholde den endnu, på grund af regeringens forsamlingsforbud.

Hvem ved hvornår det lykkes?

De arbejder der er igang på værkstedet og på skibet, når vi ellers har mulighed for det er:

-Capstanden er afmonteret og har fået et eftersyn, blevet repareret, rensat og malet. Omstyringen har fået en omgang som capstanden.

Indhold.

Formanden har ordet.

SS.Bjørn i en coronatid.

Fra festudvalget.

Kvæjbajer.

Bjørns søsætning i 2020.

Fra PR udvalget.

Lidt historie. Ny mast til Bjørn.

Status på penge til ny kedel.

SS. Bjørn i en Coronatid

Året 2020 satte en alvorlig stopper på SS Bjørns aktiviteter.

Det hele begyndte med at vores 97 år gamle dampkedel ikke kunne længere. Vi har indhentet nogle tilbud for en ny kedel, og nu er vi i gang med at samle penge ind til udskiftning af kedlen.

Selv om SS Bjørn ligger stille foran Kulturværftet, er der dog masser af liv om bord og i vores værksted. Vi vil gerne præsentere SS. Bjørn til foråret for interesserede gæster. Eventuelt kan vi

Indfyringerne til kedlen er ved at blive rettet og tilpasset til den nye kedel vi forhåbentligt snart får.

-På træværkstedet er et par nye lanternekasser ved at se dagens lys.

-På skibet er et hold igang med at fjerne rust og male udvendigt.

-Agtersalonen er ved at blive vasket ned for at blive malet.

Vi har været igang med en større oprydning på de udvendige arealer og på værkstederne. Det har betydet at der er kørt flere fyldte containere på lossepladsen. Det har givet os mere arbejdsplads.

Vi har desværre mistet 4 af vores trofaste Bjørnebande medlemmer inden for det seneste år. Det er Mads Jørgensen, Mogens Andersen, Ole Hansen, og senest Arne Andreasen. Vi vil savne dem alle fire og mindes dem hermed.

Jeg vil også takke jer alle sammen for et godt stykke arbejde der er udført i det år der er gået, på trods af de lidt besværlige forhold vi har haft.

Til slut vil jeg ønske alle BJØRNE medlemmer en rigtig glædelig jul samt et godt nytår.

Børge Østergaard
Formand

derigennem få nye medlemmer med og uden teknisk snilde.

Men dette kræver en stor indsats - der skal bankes rust, der skal grundes og males. Capstan, ankerspil, hjælpemaskiner, pumper, og kondensator skal kontrolleres, repareres og finpudses. Selv vores træk og slip trænger til en kærlig hånd, og uden det kan vi ikke have gæster om bord. Og så kom Corona med alle indskrænkninger og anbefalinger.

Nu må vi kun være 10 mand på skibet eller i værkstedet. Det kræver ekstra planlægning.

Vores erfarne maskinfolk skal helst have en teknisk amatør med, så han kan oplæres.

Det er altid synd, hvis viden og kunnen går tabt - der bliver ikke længere uddannet dampmaskinteknikere, men SS Bjørns folk kan det endnu.

Jochen

Fra festudvalget

2020 har jo til dato næsten umuliggjort sociale arrangementer for bjørnene. Og fest-udvalget, som ellers har forsøgt at komme med et månedligt socialt tilbud, har jo gang på gang måttet aflyse dem.

Vi nåede dog at afholde et enkelt arrangement før

corona-restriktionerne igen blev strammet gevaldigt. Nemlig sommer-udflugten, som blev afholdt søndag den 23. august.

Vi mødtes på Strandborg kl. 17.00 til en velkomstdrink. Meningen var, at vi skulle sejle med en af sundbusserne kl. 18.30 på en tur de kaldte "aftentur på sundet" med hjemkomst ca. kl. 20.30

Men sådan gik det ikke. Umiddelbart efter, at vi var mødtes, ringede de og spurgte om vi kunne komme med det samme, for de skulle en tur til Hven og hente ca. 100 personer, der var strandet dér, og som skulle til København.

Så vi myldrede ombord - fik velkomstdrink og en dejlig Pernille-platte og så fik vi jo ellers sejltur for alle pengene. Det var en flot aften og fantastisk indsejling til København, afsætning af gæsterne fra Hven, hvorefter det gik for fuld skrue retur til Helsingør, hvor vi vel var hjemme ved 22.30 tiden

Det blev en lang aften og for os, der elsker at være på vandet, en dejlig aften.

Fredag den 10. oktober skulle der så have været en aften med "noget om Skotland" efterfulgt af en whiskysmagning. Det måtte aflyses. Tirsdag den 24. november var Smedenes Hus booked til den årlige julefrokost,

men den har vi desværre også måttet aflyse

Vi har booked Smedenes Hus flere datoer i 2021, men må jo afvente, hvad der sker af lempelser eller det modsatte af corona-restriktionerne, før vi igen kan lave et socialt arrangement for bjørnene - noget vi i festudvalget føler er ret så vigtigt, nu hvor vores dejlige skib ikke sejler.

*Festudvalget ønsker alle en god jul.
og det bedste for 2021*

Bjørns søsætning.

Den 17/11 blev Bjørn søsat i Helsingør. Alle var inviteret. Der blev holdt taler og der var sækkepibemusik fra broen. Helsingør dagblad havde sendt en fotograf. På agterdækket var der øl og snacks.

Bjørn blev søsat og sejlede for egen kraft adskillige omgange i rundt i havnen.

Hvis man er i tvivl, så er Bjørn 1,2 meter lang og drevet af en kraftig el motor. Vi havde sat den ene af jollerne fra gamle Bjørn i vandet og herfra blev den nye Bjørn søsat.

Når Bjørn sejler med passagerer sørger Ivan ofte for harmonikamusik på agterdækket. Også fra denne Bjørn lød der harmonikamusik ud over havnen, afvekslende med new orleansjazz, og afbrudt af dampfløjtten. Det var ikke muligt at optage de originale lyde så længe kedlen gør at Bjørn ikke kan sejle. Harmonikaen og jazzen er derfor fra u-tube, og dampfløjtelyden stammer fra Skelskør.

Der var lidt problemer ved prøvesejladsen, da den ene af rorkæderne knækkede, så skibet kun kunne sejle højre om. Jeg havde brugt lidt vel meget strøm mens jeg ordnede rorkæderne, så jeg skiftede til reservebatteriet. Det viste sig at det var

brændt sammen, så jeg igen måtte skifte til det oprindelige batteri. Derfor måtte der spares på strømmen, og hverken skorstensrøgen eller kølevandspumpen fungerede optimalt.

Ellers sejlede den som den skulle. En skoleklasse på kajen bidrog til stemningen ved at huje og heppe på Bjørn når den sejlede forbi dem. Dagen efter var der en fin artikel i Helsingør Dagblad.

Bjørn er sejlklar, men ikke færdig. Der mangler stadig ankerspil, kapstan, joller, overdækning på agterdækket og ræling. Det kommer i løbet af vinteren.

Jan 10/11 2020.

Gangskifteapparat, eller i daglig tale omstyring.

Omstyringen på Bjørn sidder på foran på maskinen i styrbords side.

Den består af en en'cylindret

dampmaskine, der via et snekkedrev trækker en akse der har forbindelse til de tre kvadrantbuer for henholdsvis Høj-, Mellem- og Lavtrykcylindrene.

Den er at sammenligne med for- og bak gear. Omstyringen styres med et håndtag, der bestemmer hvilken vej maskinen kører og dermed sejlretningen.

Omstyringen bruges bl.a. i forbindelse med opvarmning af maskinen. Den stilles så kvadrantbuerne flytter langsomt mellem frem og bak, herved opvarmes maskinen i ca. 20 minutter, inden stemplerne sættes i bevægelse. Når maskinen er meldt klar, kan der sejles når der kommer signal fra broen. Hastigheden reguleres med hoveddampventilen, der kan sammenlignes med gaspedalen.

Mens Bjørn har ligget stille og ventet på ny kedel er bl.a. omskifteren blevet grundigt renoveret, der er skiftet

pakninger, justeret slidte lejer og endeligt blevet malet. Henning.

Fra PR-udvalget.

I efteråret 2020 blev et helt nyt PR-UDVALG oprettet, da vi syntes, vores skib ikke blev synliggjort nok .

Udvalget består af Henning Bek (formand), Jan Petersen, Jochen Vom Braucke, Lise Rindel, Peter Koefoed og Søren Christensen.

Vi har tilbudt Børge at overtage "BJØRNETJENESTEN" i håbet om, at det fremover vil lykkes for os at udsende den ca. 4 gange årligt fremover, da vi føler vores medlemmer skal have at vide, hvad

der foregår - især kedelprojektet er jo p.t. af stor interesse for os alle, og grundlaget for at SS BJØRN igen kommer ud at sejle.

Lige nu har vi meget at fortælle om i denne udgave, og nok også i den næste, men vi skal hermed opfordre alle til at komme med relevante indlæg til os, gerne med billeder vedhæftet.

Normalt ville en udgave også indeholde resuméer og fotos fra vores sociale arrangementer, men som bekendt har coronavirus og dermed følgende

restriktioner, gjort at vi desværre har måttet aflyse stort set alle arrangementer siden 11. marts - men her da lige et par billeder fra nytårskuren i februar.

Og så havde vi jo også søsætningen af Jans fantastiske "MINI-BJØRN" omtalt andet-steds og sommerudflugten nåede vi også lige akkurat, ligeledes omtalt

Kvajebajer.

I løbet af 65 år med salgsarbejde indenfor stål og jern har man samlet en stor mængde af teoretisk viden, men man er stadig som en eunuk. -Man ved nøjagtig hvordan man skal gøre det, man kan bare ikke selv.

Så bliver man medlem af bjørnebanden og bliver konfronteret med toptunede håndværkere og maskinmestre.

Selvfølgelig vil man gerne være med og tilbyder sig. Og så får man af mesteren lov til at skære pakninger.

Det med kuglehammeren tør man ikke rigtig -man bruger en gammel rosensaks.

Det tager tid, men til sidst lykkes det, uden at pakningen knækker ved de kritiske steder.

andetsteds. Og et par artikler er det blevet til i Helsingør Dagblad - og vi arbejder på at få synliggjort vores dejlige skib rigtig meget i det

kommende år.

PR-Udvalget ønsker alle en hyggelig Jul og et godt 2021

Så får man også lov at montere studsene til presluft for at prøvekøre kapstansen. Det er møgbesværligt at finde konnekter, som passer til hinanden. Til sidst lykkes det, og prøvekørslen kan starte.

Presluften bliver sat til, men intet sker! Nu bliver mesteren nervøs. Kompressoren er startet. Der er luft i slangen. -Capstansen rører sig ikke. Hvor ligger fejlen? Har man byttet om på delene? Monteret for stramt? Og så videre.

Til sidst kommer det pinlige spørgsmål: Er der i det hele taget et hul til luft i midten af pakningen??

Det er der selvfølgelig ikke! Og så skylder man sine makkeres en bajer -en kvajebajer.

Jochen

Kapstansen i Randers
2018

Lidt historie. Ny mast til SS Bjørn.

Ved en nærmere gennemgang af SS Bjørns mast i vinteren 2007, viste det sig at der flere steder var begyndende råd. Det blev derfor besluttet at der skulle en ny mast til. Vi henvendte os til Skagen værft, for at høre hvad de skulle have for at lave en mast der svarede til den gamle. Bjørn skulle jo alligevel til Skagen for at få lavet bunden. Prisen ville nærme sig 100.000kr. Da vi havde lavvande i kassen i forvejen, besluttede vi os for selv at fremstille en ny mast.

I marts måned var jeg i Grib Skov sammen med en skovfoged for at finde et lærketræ der var stort -og ret nok til at der kunne blive en ny mast til Bjørn af den. Der var ikke mange der kunne opfylde de krav. Det blev til en 18 meter stamme med en diameter ved roden på 55 cm.

Stammen blev hentet i skoven af Frederiksværk Trætransport og kørt til Helsingør, hvor den blev lagt ind i en af de tomme værftshaller, hvor den skulle tørre, inden vi kunne begynde at bearbejde den. Resultatet skulle blive en 16 meter høj mast i rent kærnetræ. Da

den værste fugtighed var ude af træet, kunne vi begynde at måle højderne og tykkelserne ud på stammen. Tykkelserne blev markeret på stammen med en kridtsnor, hvorefter stammen blev skåret ud på to sider.

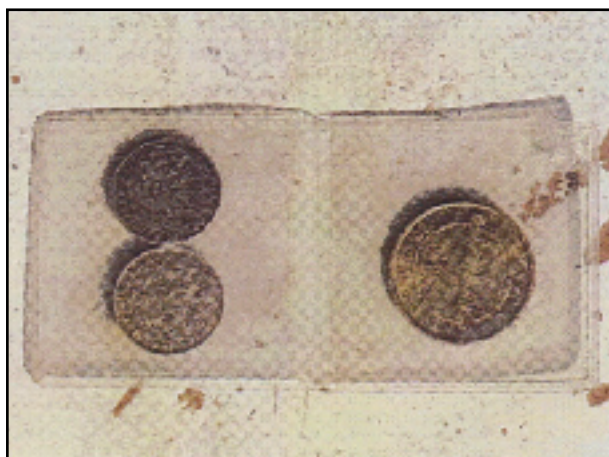
Mastens form aftegnes på de to sider og masten skæres ud som firkantet. Alle sider høvles glatte. Med et stregmål opmærkes masten til at høvles 8-kantet, derefter 16-kantet og 32-kantet. Masten gattes nu med håndhøvl og sandpapir.

Alle beslag på den gamle mast blev flyttet over på den nye. Der blev lavet nye konsoller til lanterner og nye sallinghorn. Ole havde lavet nye vanter, som blev monteret.

Masten kom med møjje og besvær ud af hallen og blev transporteret til havnen af vognmand Claus Hansen, hvor den blev opsat på Bjørn.

Under masten er der pr. Tradition lagt mønter. En halvmark fra 1908 og en tyvekroner fra 2007. Mastefoden blev fyldt op med beg, inden masten blev sat, for at beskytte mastefoden for rust og masten for råd.

Børge Østergaard

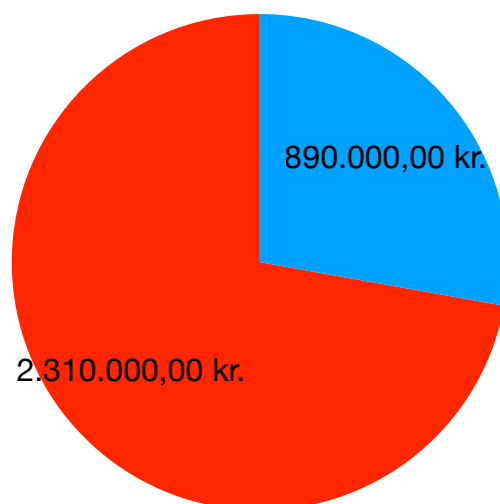

Næste nummer kommer sidst i marts.
Alle er meget velkomne til at komme med indlæg.

Fra de gode gamle dage.

Status på penge til ny kedel.

Dette er hvad vi har fået ind fra fonde.
Dette er hvad vi mangler for at komme videre.